herpy

DRZEWOŁAZY

Tahuayo Poison Frog

Ranitomeya flavovittata

Ranitomeya flavovittata to jeden z najmniejszych gatunków w rodzaju: mierzy zaledwie 15-17 mm od pyska do kloaki. Jest jaskrawożółty z czarnym rysunkiem, ma brązowe kończyny i jasnoniebieski brzuch, a pochodzi z lasu deszczowego w okolicach Iquitos w północno-wschodnim Peru. Jest aktywny w dzień i nieco płochliwy, chętnie rozmnaża się w pojemnikach po kliszach i bromeliach i jest dobrym wyborem dla hodowcy z pewnym doświadczeniem.

Rodzina: Dendrobatidae Dawna nazwa: *Dendrobates flavovittatus*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**15-17 mm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny i naziemny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Toksyny skórne na wolności	**Słabe**
Toksyny skórne w niewoli	**Brak** Zwierzęta z hodowli. Osobniki odłowione na wolności mogą przez długi czas zachować toksyny
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**21-26 °C**
Temperatura w nocy	**18-21 °C**
Wilgotność	**70-100%**
Woda	**Miska z wodą** głębokość 1-2 cm
UVB	**Opcjonalne**
Pokarm	**Małe bezkręgowce (skoczogonki, muszki owocowe)**
Utrzymanie	**W parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki noszone do wody**
Miejsce składania jaj	**W kątach liści (np. bromelii)**
Dojrzałość płciowa	**5-8 miesięcy**
Liczba jaj w zniesieniu	**2-6**
Czas do wyklucia	**10-14 dni**
Okres larwalny	**60-80 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Gotowa karma i niezapłodnione jaja samicy**
Opieka nad potomstwem	**Nosi kijanki i karmi kijanki jajami**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Ranitomeya flavovittata to mały, dzienny drzewołaz. Dorosłe osobniki mierzą 15-17 mm od pyska do kloaki, więc gatunek należy do najmniejszych w rodzaju. Samice są szersze i bardziej zaokrąglone niż samce, ponieważ często składają jaja, ale różnica nie jest duża.

Ubarwienie jest bardziej jednolite niż u wielu innych gatunków z tego rodzaju. Głowa i tułów są jaskrawożółte, a kończyny od kawowobrązowych do jasnobrązowych. Brzuch jest jasnoniebieski. Głowę, grzbiet i kończyny pokrywa czarny rysunek w postaci pasów i plam, a wzór nieco różni się u poszczególnych osobników. Jak u reszty rodzaju skóra ma lekki perłowy połysk.

Gatunek został opisany w 1999 roku przez Rainera Schultego jako *Dendrobates flavovittatus*, a obecnie należy do rodzaju *Ranitomeya*. Zalicza się go do grupy genetycznej skupionej wokół *R. vanzolinii*, ale w hodowlach jest rzadszy niż ten krewniak. Długość życia w niewoli wynosi zwykle 5-8 lat, ale możliwe jest ponad 10 lat.

Toksyczność skóry: drzewołazy nie wytwarzają same swojej trucizny. U dzikich żab alkaloidy w skórze pochodzą z pożywienia, prawdopodobnie z drobnych stawonogów, takich jak mrówki i roztocza. Żaby odchowane na muszkach owocowych i skoczogonkach nie otrzymują tych substancji i nie są toksyczne. Toksyczności dzikich osobników nie zmierzono właśnie dla tego gatunku, ale rodzaj ogólnie cechuje się niską toksycznością. Mimo to żab nie należy brać do ręki, a po pracy w terrarium trzeba umyć ręce.

Samce nawołują krótkim brzęczeniem lub powtarzanym piskiem i podczas nawoływania chętnie siedzą na odsłoniętych miejscach.

Występowanie i środowisko

Ranitomeya flavovittata występuje wyłącznie w Peru i na pewno znany jest tylko z regionu Loreto w północno-wschodniej części kraju, na peruwiańskiej nizinie amazońskiej. Gatunek żyje na nizinach w okolicach Iquitos, a zarejestrowane stanowiska leżą na niewielkim obszarze w okolicy 4° szerokości południowej i 73° długości zachodniej, większość w pobliżu rzeki Tahuayo.

Zasięg jest więc niewielki i znany tylko z kilku stanowisk. Częściowo leży na obszarze chronionym, Reserva Comunal Tamshiyacu-Tahuayo. Nie udokumentowano występowania gatunku poza Peru.

> **Naturalny zasięg:** Peru.

ŚRODOWISKO

R. flavovittata żyje w pierwotnym i wtórnym tropikalnym lesie deszczowym. Gatunek notowano do wysokości około 500 m n.p.m. Żaby poruszają się w niskiej roślinności i przebywają głównie w bromeliach i innych roślinach gromadzących wodę, do 2 m nad ziemią. Jaja składane są w bromeliach, ale także w ściółce z liści. Gatunek obserwowano przy strumieniach i stawach oraz na brzegach wód stojących lub wolno płynących.

Gatunek najwyraźniej rozmnaża się w bromeliach z rodzaju *Guzmania*, a samce obserwowano z kijankami na grzbiecie. Jest aktywny w dzień i przez cały dzień poszukuje drobnych stawonogów na roślinach i wokół nich. Dokładne dane o opadach i temperaturze w siedlisku gatunku nie są udokumentowane, ale klimat peruwiańskiej niziny amazońskiej jest ciepły i wilgotny przez cały rok, bez wyraźnego chłodnego okresu.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

Hodowla

TERRARIUM

Para *R. flavovittata* potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 30 × 30 × 45 cm, choć większe jest zawsze lepsze. Grupa 3-4 żab potrzebuje co najmniej 45 × 45 × 45 cm, a każda dodatkowa żaba wymaga więcej miejsca. Żaby chętnie się wspinają, więc wysokie terrarium jest lepsze niż niskie.

Urządź je z warstwą drenażową, wilgotnym podłożem i grubą warstwą suchych liści. Warto wprowadzić skoczogonki i drobne równonogi, aby terrarium stało się bioaktywne i utrzymywało czystość. Obsadź je gęsto bromeliami, pnączami i drobnymi roślinami, żeby żaby miały kryjówki i drogi do wspinaczki. Jako miejsca do składania jaj umieść na ścianie lub na dnie pojemniki po kliszach pod kątem 35-45 stopni.

Młode mogą przebywać razem w grupie. Dorosłe osobniki zwykle również można trzymać w grupie, także z kilkoma samcami, ale u pojedynczych zwierząt może się to zmienić. Jeśli dochodzi do walk, agresywnego osobnika trzeba odłowić. Nigdy nie trzymaj razem różnych gatunków ani form lokalnych.

Czytaj więcej: Budowa terrarium i podłoże bioaktywne Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

TEMPERATURA

Utrzymuj w terrarium 21-26 °C w dzień i 18-21 °C w nocy. Temperatura nocna została przyjęta na podstawie gatunków pokrewnych. Temperatura nie może przez dłuższy czas przekraczać 27 °C, a powyżej 29 °C może być śmiertelna. Jaja i kijanki można trzymać w tej samej temperaturze co dorosłe osobniki.

Dodatkowe ogrzewanie zwykle nie jest potrzebne; oświetlenie dla roślin daje wystarczająco dużo ciepła. Nigdy nie ogrzewaj terrarium słońcem przez okno, ponieważ szkło może sprawić, że temperatura wzrośnie niebezpiecznie szybko. Zwracaj uwagę na to, jak kaloryfery i klimatyzacja w pomieszczeniu wpływają na temperaturę w terrarium. Nie udokumentowano chłodnego okresu spoczynku.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Wilgotność powietrza powinna wynosić 70-100 %. Gatunek może krótko znieść około 50 %, jeśli ma dostęp do czystej wody, ale to rozwiązanie awaryjne, a jeśli stan się utrzymuje, może być śmiertelny.

Zraszaj codziennie, używając wody z odwróconej osmozy lub deszczówki. System zamgławiający, włączany kilka razy dziennie, ułatwia utrzymanie wysokiej wilgotności. Pozwól liściom nieco przeschnąć między zraszaniami i zapewnij wymianę powietrza, aby nie tworzyła się pleśń.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

WODA I JAKOŚĆ WODY

Zapewnij żabom płytką miskę z wodą lub niewielką część wodną i utrzymuj tak niski poziom wody, aby najmniejsza żaba mogła siedzieć z głową i przednią częścią ciała nad powierzchnią: gatunek słabo pływa. Głębokość wody powinna wynosić 1-2 cm. Liść bromelii lub pojemnik po kliszy z czystą wodą jest niezbędny, jeśli żaby mają składać jaja i odchowywać kijanki.

Używaj wody z odwróconej osmozy, deszczówki lub odchlorowanej wody z kranu. Regularnie wymieniaj wodę i nigdy nie używaj w terrarium mydła ani środków czyszczących, ponieważ substancje te wchłaniają się przez skórę żab.

OŚWIETLENIE I UVB

Żaby są aktywne w dzień i żyją w cieniu lasu deszczowego. Oświetlenie służy przede wszystkim roślinom: odpowiednie jest światło LED przez 12-14 godzin dziennie. Nie udokumentowano, by gatunek potrzebował UVB, i zwykle się go nie stosuje. Jeśli mimo to wybierzesz słabe źródło UVB, zadbaj o gęste obsadzenie roślinami i cień. Oświetlenie nie może nagrzewać terrarium.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

R. flavovittata jest tak mały, że może zjadać tylko drobne owady karmowe. Młode i większość dorosłych zjadają nielotne muszki owocowe (*Drosophila melanogaster*), a duże dorosłe osobniki mogą też przyjmować *D. hydei* i świeżo wyklute świerszcze. Skoczogonki i świeżo wyklute drobne równonogi są dobrym uzupełnieniem w każdym wieku. W naturze gatunek poluje na drobne owady i inne stawonogi na roślinach i wokół nich.

Karm młode i dorosłe codziennie dokładnie taką ilością, która zostanie zjedzona do następnego karmienia. Opruszaj owady karmowe preparatem witaminowo-mineralnym i stosuj się do zaleceń producenta, ponieważ przedawkowanie niektórych witamin może zaszkodzić. Zawsze prowadź własne hodowle muszek owocowych i skoczogonków, aby zaopatrzenie było stabilne. Rodzimych mrówek nie można używać jako pokarmu.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

R. flavovittata jest aktywny w dzień, szybki i nieco płochliwy. Żaby stają się śmielsze, jeśli terrarium jest gęsto obsadzone roślinami i ma wiele kryjówek, a także przyzwyczajają się do ciebie, jeśli obserwujesz je przez szybę. Samce nawołują z otwartych miejsc.

Gatunek zwykle można trzymać w parach, trójkach i małych grupach. Gdy żaby osiągają dojrzałość płciową, układ w grupie może się zmienić, a samice mogą zacząć zjadać sobie nawzajem jaja, choć wiele z nich rozmnaża się nawet w tym samym pojemniku po kliszy. Żab nie należy brać do ręki: skóra jest cienka i delikatna, a resztki mydła, kremu i olejków z rąk mogą im zaszkodzić. Jeśli trzeba przenieść żabę, zwab ją do przezroczystego pojemnika.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samice są wyraźnie szersze niż samce, zwłaszcza gdy noszą jaja, a nawołują tylko samce. To najpewniejsze cechy rozpoznawcze, ale młodych osobników nie da się seksować. Gatunek osiąga dojrzałość płciową w wieku 5-8 miesięcy. Najłatwiejszym sposobem na uzyskanie pary jest kupno lub odchowanie kilku młodych i trzymanie ich razem.

GODY I KOPULACJA

Samiec nawołuje, aby zwabić samicę, a gdy ta go wybierze, oboje opuszczają otwarty teren i szukają spokojnego miejsca do złożenia jaj, często w bromelii lub pojemniku po kliszy. Nie występuje właściwy ampleksus. Gatunek nie jest trudny do rozmnożenia i najlepiej rozmnaża się w parach. Zapewnij żabom pojemniki po kliszach lub bromelie, stabilną temperaturę i wysoką wilgotność powietrza.

JAJA I KIJANKI

Samica składa 2-6 jaj w jednym zniesieniu, w niewoli najczęściej 4-6, na gładkiej powierzchni, zwykle na dnie lub ściance pojemnika po kliszy, w liściu bromelii albo w ściółce z liści. Nie udokumentowano, jak często samica składa jaja.

Gdy jaja się wyklują, samiec przenosi kijanki na grzbiecie do zbiornika wodnego, bromelii lub małej kałuży. Podobnie jak pozostałe gatunki z grupy wokół *R. vanzolinii*, kijanki są fakultatywnie jajożerne: mogą żywić się niezapłodnionymi jajami od samicy, ale radzą sobie też bez nich. Pozostawione z dorosłymi chętnie zjadają niezapłodnione jaja. W przeciwnym razie można je bez problemu odchowywać osobno w małych pojemnikach z czystą wodą na drobnym pokarmie dla kijanek i martwych muszkach owocowych.

METAMORFOZA

Wyklucie następuje po 10-14 dniach. Następnie mija 60-80 dni, zanim kijanka przejdzie metamorfozę w małą żabkę. Regularnie podmieniaj część wody i utrzymuj pojemniki w czystości, aby woda się nie zanieczyszczała.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanka musi mieć możliwość wyjścia z wody: włóż kawałek korka lub liść, by mogła się na niego wspiąć, i przenieś małą żabkę do wilgotnego terrarium odchowalnego, gdy ogon zostanie prawie całkowicie wchłonięty.

ODCHÓW MŁODYCH

Żabki tuż po metamorfozie są bardzo małe. Przez pierwsze tygodnie podawaj im skoczogonki i najmniejsze muszki owocowe, a później także nielotne *D. melanogaster* w większej ilości. Trzymaj je w małym, wilgotnym terrarium urządzonym jak dla dorosłych, z roślinami, kryjówkami i niewielką częścią wodną.

Karm codziennie i lekko opruszaj pokarm witaminami i minerałami. Młode mogą przebywać w grupie, ale nie udokumentowano, kiedy należy je przenieść ani jak szybko rosną.

Zdrowie i częste błędy

Drzewołazy są wrażliwe na wysoką temperaturę, przesuszenie i złą higienę. Najważniejsze błędy to:

- Zbyt ciepłe terrarium. Powyżej 29 °C może być śmiertelne, a żaby stają się ospałe.
- Zbyt niska wilgotność powietrza, zwłaszcza bez dostępu do czystej wody.
- Brudna woda w pojemnikach z kijankami, która powoduje grzybice i choroby.
- Pokarm bez suplementacji witaminowo-mineralnej, co prowadzi do problemów z kośćmi i słabego potomstwa.
- Nowe zwierzęta, które przynoszą ze sobą infekcje. Trzymaj nowo kupione żaby przez pewien czas osobno na kwarantannie.

Zdrowa żaba ma nieuszkodzoną skórę i wyraźnie zaokrąglony brzuch. Szybko zgłoś się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli żaba przestaje jeść, puchnie, ma rany albo czerwone, obrzęknięte miejsca na skórze.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/drzolazy/ranitomeya-flavovittata